

Loc*i*

@ Tidsskrift for den levende kulturarv @

13. årg. nr. 1 efterår 2013

Små skridt i den rigtige retning

Siden vi formulerede ”[Påskeerklæringen om bureaukrati og hobbyfjerkræ](#)” og udgav ”[Dyr er ikke bare profit](#)” sammen med talrige andre foreninger, er der trods alt sket små skridt i den rigtige retning.

Duer behøver ikke længere at vaccineres for at samles til udstilling eller marked, hvis der ikke er andre arter tilstede.

Salg af duer skal ikke længere registreres; men desværre gælder det stadig for høns mm. Og det er stadig den største bremse på småavlerkulturens normale liv, som en lovlig og sund hobby, der bevarer biodiversitet. Det går selvfølgelig fint med civil ulydighed og forglemmelser; men det er ikke godt at kriminalisere uskyldige gøremål. Jo mere ”underground” et miljø bliver, jo større er risikoen jo også for at nogen skjuler noget alvorligt.

Det er endelig blevet lovligt at sælge æg fra sine havehøns, takket være Fjerkræforums ihærdige indsats henover forår og sommer.

Det nyindsatte Genressourceudvalg har endog endelig, efter flere årtiers forsinkelse, fået indføjet en lille fodnote i sit program om, at udvalget kan kigge på lovgivning og regler, der skaber hindringer for bevarelsen af biologisk mangfoldighed. Det har stået i Riokonventionen siden vedtagelsen at landene skulle gøre dette – nu er det altså nået så vidt i Danmark, at Genressourceudvalget ”kan” kigge på det. Udvalget er ikke ligefrem tæt på lovgivningens udformning – så det kan måske bedst ses som, at emnet er sendt til hjørnespark.

Kontingent

Kontingentet behøver ikke være så højt, når der ikke er porto og trykkeudgifter; men der er stadig udgifter ved at udgive bladet elektronisk og drive hjemmesiden.

omstillingen stadig halter noget er kontingentbeløbet for 2013 valgfrit – alle der indbetaler et beløb bevarer medlemskab uanset beløbets størrelse. Husk fuld navn og adresse og gerne medlemsnr. ved indbetalingen.

Husk fordelene ved at betale er at:

- du modtager et printbart blad direkte i din email
- du får medlems tilbud og rabat på bøger oa.
- og ikke mindst du støtter en god sag.

Vi mister mange g
overleve, er vi nød

Du har downloadet en light version af Loci, i lavere opløsning og ikke printbar.

elektroniske version af Loci

Loci - tidsskrift

© Center for Bio

Redaktion: Heine

Alle artikler repr
holdning fra Center for Bio-diversitet, - den enkelte forfatter er ansvarlig for sine egne synspunkter.

Udgiver:
Center for Bio-diversitet“ Hvejselvej 127, 7300 Jelling.
Danmark. foreningsregister nr.: FOR1005284.
SE-nr: 1935.0738 -- Tlf.: 7587.3008
www.biodiverse.dk mail: info@biodiverse.dk

Medlemskab & abonnement år 2012:

- Danmark private – frivilligt kontingent

Bliv betalende støttemedlem og modtag Loci i høj opløsning og printbar direkte til din emailadresse.

[Tilmeld her](#)

nge årligt.

Forsiden: Æg fra forskellige hønsracer af Tanja Pedersen

Ægge-oprøret 2013

Siden 1998 har det været ulovligt at sælge overskydende æg fra høns i baghaven, bare en af de mange regler, der gør livet svært for mindre hobbyavlere, som bevarer den biologiske mangfoldighed.

Snak og perifere støtteordninger til bevarelse af nogle få gamle racer batter meget lidt. Selv de støttede racer svæver efter årtiers ”indsats for bevaringen” fra Statens Genressourceudvalg, og populationsstørrelserne er snarere faldende end stigende.

Problemet er at myndighederne vender det blinde øje til de virkelige forhindringer for at bevare biologisk mangfoldighed i Danmark – nemlig den regeljungle vi sammen med mange andre foreninger har protesteret mod i mange år bla. iform af udgivelsen af ”[Påskeerklæringen om Bureaukrati og hobbyfjerkræ](#)” og ”[Dyr er ikke bare profit](#)” brochuren.

Et regelsæt der adskiller storproduktion og erhverv fra hobby og kultur er løsningen, og i sommeren 2013 skete der faktisk et lille gennembrud, som måske kan danne model for mere ny tænkning.'

[Dansk Fjerkræ Forum](#) - et broget netværk af hobbyfjerkræavlere - arrangerede et protest til Ministeren og Folketingets politikere, og aktionen gav resultater. Så det nu er tilladt for helt små hold af baghavehøns at sælge de overskydende æg uden alle de kontrolforanstaltninger, der er designet til de store fjerkræindustriers forhold.

Det er en stor sejr for de små avlere, der før bekendtgørelsen slet ikke måtte sælge eller forære overskudsæg væk.

Respons..
Samtlige P4 regionalradioer bragte indslag. Radio 24-7, TV2Lorry og aviser.

JyskeVestkysten

En af de avlere, der er med i protesten er Wanda Madsen fra Langetved mellem Skodborg og Rødding.
Foto: Morten Flarup

HOBBYAVLERE TIL KAMP MOD ÆG-REGLER

De små hobby-hønsavlere er i oprør, fordi de hverken må sælge eller forære deres overskudsæg væk. Avlerne sender nu æg til politikerne.
INDLAND / SIDE 8

Ægge-ballade: Minister lover løsning inden for to uger

Politiken

Fødevareministeren vil gøre det lettere for hobbyhønsavlere at sælge deres æg.

Ulovligt: Henriette sender blå æg til politiker

Fødevarestyrelsen har offentliggjort den nye ”Bekendtgørelse om bekæmpelse af salmonella i konsumægshønsheold og opdræt hertil”, hvor det er slået fast, at hobbyhønsavlere nu må afsætte deres æg uden registrering, på visse betingelser.

§ 8. Enhver hønsheolder med op til 30 høns over 16 uger kan frit omsætte æg, som ikke er underlagt salmonellakontrol, til en kendt aftagerkreds, såfremt hønsheolderen:

- 1) oplyser modtageren om, at æggene ikke er omfattet af salmonellakontrol,
- 2) ikke annoncerer eller reklamerer med salg af æg.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=154903>

Da æg fra racehøns blev lovlige at sælge

Tekst og Foto Tanja Pedersen

Hele denne lange historie begyndte i 2011. Jeg havde i et stykke tid haft mange æg i overskud fra min hønseflok på knapt 30 høns bestående af racehøns og gadekryds, og ville gerne begynde at sælge overskuddet til familie, venner og lidt ved vejen, hvis der blev æg nok til det. Naturligvis er der regler for den slags. Æggene skal testes for salmonella tre gange årligt, og man skal registreres som stalddørssælger hos Fødevarestyrelsen. Jeg gik derfor i gang med at undersøge, hvordan jeg kunne blive registreret, og her faldt underkæben ned til knæene. Mine æg kunne nemlig slet ikke bruges til stalddørssalg. Faktisk måtte jeg ikke engang forære mine friske æg væk!

Hvorfor ikke?

Fordi, at mine æg kommer fra racehøns eller havehøns jeg selv har opdrættet. Derfor. Fødevarestyrelsen krævede, at høns der lagde æg til videreformidling inkl. foræring, skulle komme fra et statsgodkendt rugeri, hvor alle kyllinger bliver klækket i sterile omgivelser, bliver vaccineret og testet for salmonella. Rugerier laver jo kun kyllinger skabt af industrien, til industrien. De laver små hvide og brune høns, der er skabt til at æde mindst foder, være så små som muligt (så flere kan være i burene i staldene) og lægge så mange og store æg som muligt. Ingen rugerier avler racehøns, det ville være spild af tid og penge for dem.

Høns i naturlige omgivelser var underlagt de samme kontrolforanstaltninger, som industriens høns der producerer millioner af æg og lever stuvet sammen som sild i tønder.

Jeg mente bestemt ikke, at det kunne passe, at mine æg fra mine frie, velnærede høns ikke kunne bruges til andet end pandekager og æggekage i egen husholdning, så jeg gik i gang med at skrive til diverse offentlige instanser. Først prøvede jeg Benny Engelbrecht fra Socialdemokraterne, der før regeringsskiftet havde udtalt, at det måtte være en svipser, at æg fra racehøns ikke måtte sælges. Desværre blev Benny Engelbrecht tavs som en østers, der var klappet i, da han blev spurgt, om han ville hjælpe med sagen, nu hvor han sad i et regeringsparti. Videre til næste mulighed, Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Jeg spurgte igen ind til reglerne, og henviste i øvrigt til de engelske regler, som kort fortalt omhandler, at alle æg fra private hønsehold kan sælges frit uden registrering eller test, så længe æggene sælges fra producent til slutforbruger. Sporbarheden vil nemlig altid være 100% ved stalddørssalg. Jeg ventede og ventede, men fik intet svar fra udvalget. Næste skridt var medierne. Jeg gik til DR P4 Sjælland, som tog historien op, og fik

daværende fødevareminister Mette Gjerskov med i indslaget. Hun bebudede, at hun gerne så æg fra racehøns i handlen, og ville kigge nærmere på det. En mulig løsning ville ligge klar i efteråret 2012.

Da medierne nu havde fået lidt interesse for sagen, valgte jeg at oprette en Facebookside ”[Eg fra racehøns skal være lovlige at sælge](#)”, og hurtigt kom der mange nye til siden, som synes godt om små hønsehold, dyrevelfærd, og som selv ville have lov til at vælge de varer de skulle spise. Jeg fik Jacob Jensen fra Venstre til at stille fødevareministeren en række §20 spørgsmål i Folketinget, og svarene der kom tilbage fra ministeren var positive. Hun ville gerne se på reglerne, men understregede dog, at hvis det på nogen måde satte Danmarks status som salmonellafri i fare, ville hun ikke tillade salg af æg fra racehøns.

Så gik tiden. Vi var kommet til sommeren 2012, og der var lang tid til efteråret, hvor ministeren havde bebudet, at Fødevarestyrelsen ville komme med et forslag. Efteråret kom..., efteråret gik. Intet nyt, ingen svar, ingenting.

I januar 2013 sendte jeg på ny en e-mail til Mette Gjerskov og spurgte ind til den nye lovgivning hun havde lovet ville komme. Jeg fik hurtigt svar. Fødevarestyrelsen havde lavet et forslag, hvor hobbyhønsavlere nu kunne få lov til at sælge og forære æg væk. Hurra! Endelig tænkte jeg, ind til jeg fik tygget mig igennem forslaget til den nye bekendtgørelse. Så blev jeg meget bedrøvet, frustreret og faktisk vred. Fødevarestyrelsen lagde op til, at ikke blot æggene, men også høns og haner i hønseholdet skulle testes, og endda testes efter samme program som de store industristalde bruger. Det ville indebære blodprøver af haner og ungdyr, sokkeprøver, gødningsprøver og test af æg. Hver gang hønsene havde været på udstilling eller når der blev tilføjet nye dyr til flokken, skulle hele testprogrammet tages om igen. Uanset flokstørrelse, uanset hvor mange æg man måtte ønske at give væk eller sælge ved en bod ved vejen.

Sammen med Finn Jensen fra Dansk Fjerkræ Forum, lavede vi en kampagne, hvor vi opfordrede folk til at indsende høringssvar til bekendtgørelsen. Det lykkedes at få mere end 120 mennesker til at protestere over de fuldkomne overdrevne regler, som Fødevarestyrelsen lagde op til.

Så ventede vi alle igen, og i ventetiden fik Finn Jensen og jeg, medierne til at tage historien op en gang til. Fødevareministeren bed igen. I en udtalelse svarede hun, at reglerne kunne virke omfattende, men at det var det her, eller ingenting. Det var vi slet ikke tilfredse med. Noget måtte gøres, og det gjorde vi så. I samarbejde med en professionel pressekoordinator, planlagde Dansk Fjerkræ Forum en æggeaktion. Vi ville få så mange som muligt til at sende æg til politikerne i fødevareudvalget, for at gøre opmærksom på vores problem. Der var mange der meldte sig, og ved hjælp af koordinering og en kæmpe indsats fra alle involverede, lykkedes det os den 13. maj 2013 at få sendt henved 60 pakker æg afsted fra hele landet, til alle politikere i fødevareudvalget.

Pressen bed på. Aviserne tog historien, radioen tog historien, de lokale TV-stationer tog historien. Der var indslag med billeder af fine æg i alverdens farver. Politikere der var forundret, politikere der var glade, politikere der smed æggene ud for åben skærm, og fortalte, at de aldrig ville spise æg der ikke var testet...

Da mediebegivenhederne havde lagt sig, gik vi igen og ventede. Nu måtte der da ske noget, og det gjorde der også, for kort tid efter lå der en indbydelse fra fødevarerministeren til os. Hun ville gerne finde en løsning på "æggesagen" og havde indkaldt repræsentanter fra Fødevarerstyrelsen, Danske Æg (industrien), Dansk Fjerkræavlerforening for Raceavl og Dansk Fjerkræ Forum til møde.

Tanja Pedersen Finn Jensen til forhandling med Fødevarerministeren

DET LYKKEDES! Den 3. juni sad vi bænket hos Mette Gjerskov på Slotsholmen i København. Industrien var naturligvis imod, det var Fødevarerstyrelsen også.

Vi argumenterede for, at alle vidste, at æggene blev solgt hvad enten hobbyavlere måtte eller ej, så det var falsk tryghed at fortsætte med et forbud.

Resultatet udeblev ikke: Fremover må hønseejere af race/hobbyhøns sælge og forære æg væk, helt uden registrering eller kontrol, så længe aftagerne er en kendt kundekreds, så længe der ikke reklameres med skilte og så længe hønseholdet ikke overstiger 30 høns. Hvilken sejr!

Der er grund til at juble. Mange hønseracer er i fare for at uddø pga. konkurrencen fra industriens æglæggere. Dette er kun en dråbe i havet, men det er et skridt i den rigtige retning. Jeg kan slet ikke følge med efterspørgslen på æg, og der er mange der søger æg fra små hønsehold, hvor de ved at hønsene har haft et godt liv, og hvor æggene varierer i farve og størrelse.

Nu skal vi så i gang med kampen for at få lov til at sælge hjemmeslagtede kyllinger...

Bliv din egen æbleforædler – frø tilbud til medlemmer

For alle der har lyst til at eksperimentere med nye æblesorter, der ligesom Redlove sorterne omtalt i [sidste nr. af Loci](#), har gener for rødt frugtkød, røde blomster og rødt løv, er her et tilbud om frø fra 2 interessante sorter:

Arwen-æblet

Arwenæblet fremavlet af Sv.Aa. Stenbæk i en privat dansk frugthave fra en æblekerne i 1980'erne. Ikke nogen "gammel dansk sort" men kendetegnet ved sit usædvanligt røde frugtkød og træets gode modstandskraft mod sygdomme.

Selve træet er særdeles sundt og et af de få i Stenbæks samling, der er fri for kræftangreb.

Frugterne er pænt store og har aldrig haft skurvangreb; men nogle år har frugterne en skønhedsfejl iform af små revner i huden omkring stilken.

Frugterne er af samme størrelse som Ingrid Marie æbler.

"Arwen" har en syrlig sød smag med megen aroma, og dejligt saftigt kød. Farven er måske frugtens vigtigste særkende, idet huden er meget flot blodrød endda sortrød på solsiden.

Selve kødet er marmorert rødt, som det også ses hos Discovery - men langt mere udpræget hos Arwen.

Graden af rød farve i frugtkødet varierer meget fra æble til æble, og graden af rødt følges ikke nødvendigvis med hvor mørk den udvendige farve er. Nogle dage inde ved stuetemperatur inden, æblerne bruges, ser til gengæld ud til at øge den røde farve i frugtkødet.

Arwen-æblet er ikke langtidsholdbart, men kan bruges fra det modner i september, og kan holde sig til december - januar hvis det opbevares køligt.

Liza æblet

Også en hjemmetiltrukket sort - en frøplante af den sygdomsresistente sort Priscilla udvalgt for rødligt løv i foråret og røde blomster. Bladene ændrer farve til grønne med lidt rødligt skær efterhånden

De små unge frugter er mørkerøde både indeni og udenpå, men kødet bliver hvidt ved modenhed.

De modne æbler flot mørkerøde med hvidt kød, temmelig små og kan max. opnå pigeonæble størrelse ved kraftig udtynding af frugterne.

Smagen er let bitter og krydret med lidt parfumeret smag.

Bliv selv æbleforædler

Få en lille portion frø fra de 2 røde sorter, og prøv selv at fremavle en bedre rødfrugtet, rødblomstret eller rødbladet æblesort.

Æblefrøene kan med fordel sås her i efteråret, de spirer bedst når de har ligget en vinter over i jorden.

Det er selvfølgelig bedst hvis det er et beskyttet sted så mus, fugle eller muldvarpe roder frøene.

Du skal bare sende en svarkuvert frankeret med 13 kr.

Tilbudet gælder kun medlemmer der har betalt kontingent i 2013!

Gojibær (bukketorn) – efterlysning!

I forbindelse med den tidligere artiklen om Gojibær i [Loci nr. 1 2010](#) annoncerede vi et muligt medlemstilbud.

Det har vist sig lidt mere kompliceret, dels bliver der nu solgt talrige kommercielle sorter af Gojibær; dels viste den vilde klon fra Sydfyn, sig at blomstre ivrigt, men ikke sætte bær. Sandsynligvis skal der være flere planter, ikke kun aflæggere af en plante, for at de kan befrugte.

De Gojibær, der bliver solgt, har til gengæld flere steder vist sig slet ikke at blomstre under danske forhold. Så det taler jo for at finde vilde planter med god børsætning.

Hvis nogle medlemmer kender vilde populationer af Bukketorn, som sætter bær, ville vi mægtig gerne have friskplukkede bær tilsendt. Så vi kan tilbyde Goji materiale af dansk proveniens.

Send en email : info@biodiverse.dk

Husk kontingent for 2013

Beløbet er valgfrit for 2013 – alle der indbetaler et beløb bliver krydset af som betalende medlemmer uanset beløbets størrelse.

Husk fuld navn og adresse, samt gerne medlemsnr.

Reg.nr.	Kontonr.	INDBETALINGSKORT		KA	KVITTERING
		Kan betales i pengeinstitut og på posthuse		Check og lignende accepteres under forbehold af at pengeinstituttet modtager betalingen. Ved kortansat betaling i pengeinstituttet med terminal er det udelukkende pengeinstituttets kvitteringstryk der er bevis for hvilket beløb der er indbetalt.	
Indbetaler		Kreditnummer og beløbsmodtager 89 88 08 58 Center for Bio-diversitet Hvejselvej 127 7300 Jelling		Kreditnummer og beløbsmodtager 89 88 08 58 Center for Bio-diversitet Hvejselvej 127 7300 Jelling	
Meddelelse til modtager kontingent 2013		Underskrift ved overførsel fra konto		Kvittering	
Kroner		Ørn	Chaokofre	Betalingsdato	Kroner
Til maskinof afløsning - Undgå venligst at skrive i nedenstående felt		Dag Måned År		FIK 702 (05.99) 9002-125112	
+73<		+89880858<			

NeoOffice

NeoOffice® is Mac OS X office software funded

SeaMonkey

all-in-one internet application suite

Fair grøn spildevandsafgift

Det officielle Danmarks linie mht. at bevare biologisk mangfoldighed er på mange måder selvmodsigende, alle de bureaukratiske regler for mindre dyrehold, har allerede gjort ubodelig skade på den småavlerkultur, der gennem mange årtier har bevaret og holdt mange truede racer vedlige.

Forstå din vandregning:

Køb af 100 m3 vandværksvand til husholdningen:

betaling til vandværk: 400 kr *)

statsafgift: 590 kr

Rensning af 100m3 spildevand fra husholdningen:

Spildevandsafgift til kloakselskabet: 4000 kr *)

I alt 4990 kr

Køb af 100 m3 vandværksvand til køkkenhaven:

betaling til vandværk: 400 kr *)

statsafgift: 590 kr

Money for nothing:

Spildevandsafgift til kloakselskabet: 4000 kr *)

I alt 4990 kr

*) priserne varierer lidt fra kommune til kommune

Det grønne område går ikke ram forbi. Med til at dyrke jorden hører brug af vand, at man skal betale for vandet er fair nok. Men at man skal betale for rensning af vandet hos kloakselskabet, selvom det bruges i køkkenhaven, til hønsene eller hestene, hvis man ikke er erhverv, er nærmest en brandbeskatning af den grønne livsstil man officielt hylder.

En skat der dog ikke går i statskassen, men i Kloakselskabernes kasse og bruges til at gøre det billigere for dem, der reelt sender meget spildevand i kloaken.

Bevaringen af biodiversitet forhindres i Danmark ikke af mangel på penge; men af at de mennesker, der gerne bevarer planter og dyr, løber ind i en mur af regler, der gør det besværligt og dyrt at praktisere en grøn livsstil her i landet.

En haveejer eller hobbyavler kommer let til at betale 4000 kr om året til kloakselskabet for sin hobby oveni prisen for vandet. Det er et eksempel på at lovgiverne ikke tænker på konsekvenserne for bevarelse af biologisk mangfoldighed og grøn livsstil når de udformer regler.

Du kan støtte kampagnen for en fair spildevandsafgift på hjemmesiden:

www.biodiverse.dk

Ny E-bog fra Center for Biodiversitet:

Haandbog for due-elskere

af Cl. R. (Caspar Claudius Rosenhoff)

Elektronisk faksimile udgave af:

"Haandbog for Due Elskere"

- oprindeligt udgivet i Kbh. 1860.

Center for Biodiversitet
2012

Haandbog for Due Elskere af Cl. R. (Casper Claudius Rosenhoff)

Indeholdende: Duernes Beskrivelse, om Indkjøb, Fangst, Slag, Fodring, Pleie, Parring, Venner, Fjender, Nytte, Skade, Sygdomme, m.m. : med et Tillæg om "Duekunster"

Oprindeligt udgivet i København 1860.

Genudgivet i 2012, som E-bog i PDF format.

Med E-bogs versionen har vi gjort en virkelig sjælden bog tilgængelig for alle. Haandbog for Due Elskere som E-bog er en nøjagtig skannet kopi af den originale bog med en kort introduktion til forfatteren Caspar Claudius Rosenhoff.

Lille grundbog i duehold. En af de første eller måske den allerførste dansksprogede bog om duehold.

Bogen er 81 sider med gammeldags skrift.

Kan downloades eller bestilles som indbundet print på hjemmesiden: www.biodiverse.dk

Afsender: info@biodiverse.dk

Center for Bio-diversitet ~ for livets mangfoldighed

Center for Bio-diversitet er et uafhængigt informationscenter.

Formålet er at informere om bevarelsen af den levende kulturarv - den traditionelle småavlerkultur og mangfoldigheden i kulturplanter og husdyrracer.

Blandt andet gennem udgivelse af Loci.

Som en ikke-regeringsorganisation kan Center for Bio-diversitet tale de truede dyr og planter sag ud fra et rent bevaringsorienteret perspektiv - fri for politiske overvejelser.

Og vi kan ligeud gøre opmærksom på en uheldig udvikling - fri af organisatoriske bindinger og kommercielle hensyn.

I "gamle dage" havde man et mere varieret udvalg af sorter - tilpasset lokale forhold, der var en kartoffelsort og en jordbærsorter for enhver smag og til ethvert formål. Nu har vi kun få sorter, som er velegnede til masseproduktion. De smager næsten ens - ikke særligt spændende!

Den biologiske og den kulturelle mangfoldighed går hånd i hånd. De gamle sorter og racer og den folkelige småavlerkultur hører sammen.

Danmark er forpligtiget af Riokonventionen til at beskytte begge dele!

Center for Bio-diversitet ønsker almindelige menneskers ret til den biologiske mangfoldighed sikret. Som støttemedlem får du forskellige medlemstilbud, rabat på bøger, og modtager Loci - 2 gange årligt, med artikler om den levende kulturarv, bevaringsværdige sjældne sorter og racer, småavlerkulturen og bevarelse af naturlig genetisk variation og mangfoldighed.

www.biodiverse.dk

